

БРАТСТВО

ОБЩЕСТВЕННО-КНИЖЕВЕНЪ ВЪСТНИКЪ.

Въстникъ „Братство“ излиза два пѣти—на 1-й и 15-й день—презъ месеца.

Цената, предплатна, за всѣкаде, е:

За година 10 лева

„ шестъ месеца 6 „

За по-лесно изплащане предплатата, отъ работниците, еснафътъ, отъ писаритѣ и отъ ученицитѣ се приема да и внасятъ въ срокове, като, при началото на всѣко тримесечье, даватъ по 3 лева; ала тримесечни спомощствования нема.

За настойницитѣ се отгѣжва десетѣкъ.

Порѣжки за вѣстникътъ не се приематъ никакъ, освенъ придружени съ предплатата.

Всичко, що се отнася до в. „Братство“, изпраща се направо до уредника-издавача му.

Разправи и дописки, които отговарятъ на програмата на вѣстника, се приематъ и обнародуватъ съ благодаренье, но писачитѣ имъ, въ всѣкий случай, трябва да си обаждатъ имената въ уредничеството. Не-обнародванитѣ разправи не се връщатъ.

За засѣбни извѣстия се плаща 40 стот. за първо обнародуване; за подирнитѣ се взема на половина.

ЕДИНЪ БРОЙ СЕ ПРОДАВА ЗА 50 СТОТИНКИ.

Брой 11 и 12.

Руссе, 15 Январий, 1882.

Год. I.

СЪДЪРЖАНЬЕ:—Къмъ приятелитѣ и спомощницитѣ ни.—По случай парастагъ за Любенъ Каравелова.—Наша работи.—Тулча, 29 Декемвр. 1881 (Дописка до „Братство“).—Руссе, 10 Январ. 1882 (Дописка до „Братство“).—Какво е извършилъ южно-българскій народенъ съборъ презъ последното си транье.—Правителствени наредби.—Отъ чужбина.—Полигическа хроника.—Допка. (Разказъ изъ народний ни животъ.) (Продълженье отъ 8-й бр. и свършекъ).—Книжнина.—Извѣстие.

Къмъ приятелитѣ и спомощницитѣ ни.

Още тойзи брой и ние изпълвами бгѣхъ месеца отъ издаванетоъ на вѣстника си. Приемътъ, който се направи отъ читающата ни публика на нашето дѣло бѣше отъ твърде насърчителнитѣ, и ние съ всичкитѣ си сили залѣгахми да отговоримъ на нейнитѣ симпатии, на очѣкуванията и изискуванията имъ; постигнале ли сме това, тя може да оцени и, ако—да, ние сме твърде честити.

И отъ тукъ на тѣй ние оставами върни на своята програма, както и на своитѣ убеждения и тенденции, които сж, увѣрени сме, убеждения и тенденции и на всичкитѣ здравомислящи и честни хора. Списаньето ни си остава и за напредъ половината общественъ органъ, който да

и половината книжевенъ, който да обема разправи по отхраната и хигиената, по словесността и книжнината и широко мѣсто за беллетристика, — за разкази, повести, стихотворения, народни песни, пѣтувания, нрави и обичаи итнт. итнт., както и извѣстия отъ науката и изкуствата и разни други любопитни нѣща: съ всичкото това ние съками, нашето списанье може да бжде твърде полезно.

Като сърдечно благодаримъ прочее на нашитѣ приятели и спомощници за подкрепяньето, което ни направиха съ своето живо съдѣйствие и помаганье, чрезъ залганьето на нѣмалко отъ тѣхъ и за разпространеньето на списаньето ни по между своитѣ познайници, като имъ благодаримъ казувами, за тия имъ услуги и намъ и на народната ни преднина, молимъ ги—ако нашето дѣло заслужва това — да го препоржчатъ въ свойтъ кръгъ. Новозаписанитѣ спомощници добре ще сторятъ да получатъ вѣстника ни отъ първий му брой и на край годината всичкитѣ бройове, подвързани на цѣло би съставяле една книга — сборникъ, дето ще бжде видяно какви питания сж въланувале обществото и какъ сж се разискувале тѣ, какъ сж текле нашитѣ и чуждитѣ общественни работи; и ще съдържа много разправи по игиената, отхраната и книжевеността; три-четире новести и разкази и

други беллетристически произведения въ проза и въ стихове итнг. итнг.

Ние хранимъ здрави надѣжби за още подкрепяне и съчувствие отъ нашата публика и ако тѣ се оправдаятъ — за което впрочемъ немами съмнение — ние за втората си година или ще уголѣвимъ списанъето си, съ по още половина листъ, при всеки брой или ще го изваждами три пжти презъ месеца, като цената оставамъ сжщата. — *Тази година нашитѣ спомощници ще получатъ въ даръ — ПРЕМИЯ — една хубава книга.*

При това, покорно молимъ ония отъ нашитѣ приятели и спомощници, които по разни причини не сж могле да ни внесатъ до сега предплатата, да намѣрятъ леснина да ни я пратятъ, а всичкитѣ които сж се записале и предплатиле за шесть месеца, умолявами ги да ни явятъ ще ли приематъ списанъето ни и за напредъ, и ако го приематъ да ни внесатъ предплатата. Ние и за напредъ строго ще се предържамъ о правилото: *порѣчки за вѣстникъ непридружени съ предплатата не ще се уважаватъ.*

Изказувами най подиръ и своята голѣма благодарностъ къмъ малкото тѣзи отъ приятелитѣ ни, които сж ни съобщавале, или писувале по нѣщо за работитѣ по тѣхъ. За зла честь, нема кому да благодаримъ за здраво сътрудничество; днесъ нема отъ ученигѣ ни кой да се занимава съ писанъе, — всекиго интересуватъ топлитѣ мѣста и кавгитѣ за тѣхъ. Ние молимъ приятелитѣ си да не ни липаватъ и за напредъ отъ съобщенъе извѣстия и изложения за ходѣтъ на работитѣ татѣкъ.

Съ почитанъе
Уредничеството.

По случай парастасътъ за Любенъ Каравелова.

Какъто ще видятъ нашитѣ читатели, въ този ни брой е помѣстена раздадената, отъ нарочний отборъ

за това, изъ тукашнитѣ граждани *покана* за присѣтствие при парастасътъ за починалий въ града ни, преди три години, славенъ нашъ писателъ, публицигъ и революционеръ Любенъ Каравелова, който парастасъ ще стане въ другий день, на 17 т. месецъ.

Три години се изминаха откакъ, поради усиленитѣ трудове, преждевременно угасна светлосарната тая звезда, която, какъто звездата на источнитѣ мѣдречи, водѣше народа ни къмъ спасенъето — къмъ свободата; три години изтекоха, какъ веке не се чу сладката, живата и благодатна речъ на тоя гений, оная речъ, всеко словце отъ която сеяше силна проповѣдъ, убедителностъ и просветено наставленъе къмъ народа; три години сж, казувами, веке какъ почина неуморний дѣятелъ.

Медоточивата, златата уста онѣмѣ; божественний, възвишенний умъ затемня, изгуби се; живото гѣвкото и дѣятелно тѣло изгни въ черний гробъ: ето три години то веке лѣжи въ него.

Уви! три години, — конинко време, какви грамадни загуби!

Какво разстоянъе зарадъ тѣжко доказателство за нашата осѣдителна непризнателностъ!

Но макаръ и следъ толкова време, пакъ — благодаренъе.

Мѣчни, неспокойни времена преминахми ние презъ тѣзи три години и тѣ ни извиняватъ; тѣй какъто ни извиняватъ и други десетки години съ тѣжки тѣглила и претѣснения въ тѣхъ, презъ които ние не можихми да отдадемъ дългѣтъ на признателността си — благодарностъ на дѣло — и къмъ стотини други наши славни мѣже, народни доброторци, труженци и мѣченици, на които ние дължимъ своето свѣстяванъе, възражданъето и освобожденъето си.

Извиняватъ ни времената, а заради тѣхъ прощаватъ ни гениитѣ на нашитѣ добросторци; прощава ни и духътъ на Любена Каравелова.

Но до тука бѣше. Веке не той, не никой не ще ни прощава.

Нѣ че тѣ искатъ да ги славимъ и величаемъ, нѣ че искатъ да ги правимъ кумири и да имъ се кланямы — нѣ. Не сж работиле за това тѣ; нашакъ дору они сж се уничижавале приживе, отбѣгнувале сж вѣбка фала, честь и величье; — целта за живота имъ бѣше да помагатъ, да учатъ, да струватъ добро и да жертвуватъ тоя си животъ за народа, като нѣ пуста слава, но и награда не искаха за трудоветѣ си и загинаваха гладни, голи, загинаваха и съ позорна смъртъ.

И защо не ще ни прощаватъ тѣ, ако ги забравимъ, ако не изказуваме своята признателность къмъ тѣхъ, ако не имъ въздигами дору и великолени паметници; защо, кога тѣ сж тѣхъ смиренни?

Едничко за туй защото какъто приживе тука, така и сега тѣ искатъ само нашето добро, нашето благоденствие и честитина, а казано е: *«блазе на народитѣ, които почитатъ своитѣ добросторци.»*

Ей за туй тѣ искатъ да ги почитами, да ги славимъ, да имъ вдигаме дору паметници. Така, ние ще си припомнимъ за тѣхъ и — тѣхнитѣ дѣла, речитѣ, мислитѣ имъ ще ни въодушевляватъ, и ще ни водятъ къмъ доброчестина, и — ще станемъ честити.

Ако прочее сми достоенъ народъ, народъ, който иска да се въздига въ добринитѣ, ако сми народъ, който тѣжне да бжде честитъ и славенъ, то ние сми длъжни да славимъ своитѣ велики мъже, труженцитѣ, добросторцитѣ си.

Веке е време, крайно време е за това.

Нека живеемъ политически си

животъ, нека се боримъ, нека и политическитѣ страсти кипятъ; но нека въ сжщото време не забравямы да почитами славнитѣ си загинали дѣатели, защото, и пакъ: — *«блазе на народитѣ, които почитатъ своитѣ добросторци.»*

Дасе лѣскаемъ прочее съ увѣренность, че не ще закъснеемъ да отдадемъ приличната и длъжимата честь на стотинитѣ народни труженци и мъченици, като: Раковскій, Веронъ, Неофитъ, Ботевъ, Паисий, Хаджи Димитръ, Левскій, Караджа, Кънчевъ и мн. др., чиито души събрани сега съ душата на великий Любенъ Каравелова гледатъ отъ горе и ликуватъ, че народа ни дава бързи и сигурни знакове за свѣстенъ и честитъ животъ, като зафаща да ги почита и да дава белѣзи за почетѣта си.

А увѣрени сме, че Руссенци, на които падна горчивата и скърбна честь и гордость да иматъ въ земницето си при останкитѣ отъ толкова мъченици, останкитѣ още и на главнитѣ Любенъ Каравелова, увѣрени сме, казувами, че Руссенци ще знаятъ достойно да почитатъ скърбното тържество, което се приготвува за тая Недѣля. Ние отбѣкувами гробѣтъ на великийтъ покойникъ да бжде покритъ съ венци и цвѣтя, пренесени отъ всичкитѣ учреждения, дружества и еснафе въ града ни: отбѣкувами цѣлий градъ да участвува при тоя обрядъ, за да покаже, че познава кой е Любенъ Каравеловъ.

Наши работи.

ПОКАНА

Приятелитѣ и познайници-

тѣ на покойни Български патриотъ, Либенъ Каравелова, извѣстиятъ всичкиѣ граждани, че на 17-й Януария т. г., въ Недѣля, слѣдъ Божественната литургия, въ черквата Св. Троица ще ся отслужи **ПАРАСТАСЪ**, въ спомѣнъ на три-годишнината отъ смъртта на тоя всеизвѣстенъ за Български народъ — и въобще за цѣлото Славянство — патриотъ и спасителъ.

Слѣдъ парастаса. отъ Черкова шествието ще отиде до гроба, гдѣто лѣжатъ останките на Либенъ Каравелова, за да му положи вѣнецъ и да му възпѣе „**ВЪЧНАЯ ПАМЯТЬ**“

Умолява се всѣкий, комуто е скѣпа памятьта на великий Български патриотъ и писателъ да присѣтствува на тоя тържественъ обрядъ!

Руссе 12-й Януария 1882 год.

**КОММИСИЯТА ЗА ПРИГОТОВЛЕНИЕ
ПАРАСТАСА.**

Белѣжимъ едно извършване, което ще направи всѣкого наздраво да се замисли за сигурността на своята снага или членове, на женитѣ и на децата си или и на самитѣ свой животъ. Не е работата за нощни крадци, убийци и побойници, не е нито за горски разбойници; — „дисциплинирана“ войска отъ нашитѣ дру-

жини, денемъ по пладне, въ градъ като Русчукъ, разбойничествува: бие, ранява, убива — върши такива злодѣйства, каквито може да сѣ правиле крѣвницитѣ делибашие и дивитѣ кърджалие, но нѣ и „дивашкитѣ“ турски „низаме“. Грѣхъ би сториле, ако бихми казале, че войската прави това и по своя глава — престѣпленето така щѣше или да не бѣде или щѣше да бѣде по-малко; но това тя прави съ знаньето, нѣ! — съ подбужданьето на началството си и това престѣплене и извършване тѣй сторено е сто пѣти потѣжко, съ сетини сто пѣти по-лоши и скърбни. Но ние да спремъ и да поговоримъ факта: — Завчера, на Иванов-день, въ една отъ махалитѣ отъ града ни, а именно въ Дишварошъ, младитѣ си направиле хоро; играле и солдате и несолдате. Една мома, при която „тропалъ“ единъ солдатинъ, като се уморила вече да играе пуствала се. Солдатина се спусналъ подире ѣ да я оскърби за това; братъ ѣ и другитѣ ергене изпречиле се, не дале — забѣркаха се и други солдате, посблѣскаха, поудариха се, дору се и поравкървавиха; най-сетне се равпелиха — ставале работи. Но то не било тѣй. Вечерьта при провѣрката на солдатитѣ въ казармата излѣзло, че липсуватъ нѣкои. Разправило се, че тѣ липсувале защото главитѣ имъ биле пукнати или разкървавени отъ доскоростното «сражене». Тѣй ли е? — тѣй. Негово високоблагородие «дружинний» взема та нагласява «бабата да се извади», срамътъ да се заличи, посраменото днесъ име на солдатството да се «тури на височината си.» Ето какъ: той нарежда една полурота солдате да бѣдатъ готови съ *токи* въ пазитѣ си, а друга полурота да стои съ пушкитѣ си скрита, и въ Недѣля, тия съ токитѣ да идатъ на хорото и да се завадятъ. Така и станало. — Завчера въ Недѣля (на 10 т. м.), въ сѣщата махала и мѣето, по сѣщото време зафанало се и хорото. Закачиле се солдате съ «мужици» и сраженьето за «честь» зафана. Чомаги и колища тракаха, токи плющаха; наивникнаха още десетки солдате съ щикове

и стана кръвнина. Свѣтътъ се разбѣга. Дигна се олелия, викъ. Разяренитѣ солдати, насърдавани отъ начальника си съ «права маладци!» срукнаха се по улицитѣ и биѣха и газѣха, кого де ерещнѣха. Тукъ дете се завалило, баба се превива отъ болка, тамъ мъже се държатъ по равкървавената глава, охкатъ и не внаятъ каде да идатъ, а на едно мѣсто трудна жена загжпкана лѣжи въ улицата у несвѣсть. Ние вѣрувами, че въ Батакъ башибозуцитѣ нѣ по-инакъ сж бѣснее. Изброяватъ десетки души граждани ранени, осакатени и навредени. Отмъщеньето «геройски» се извърши, честъта се възстанови!—Ние наистина вѣрувами, че правосъдъето достойно ще накаже виновнитѣ, вѣрувами, че началството примѣрно ще «изобличи» благородниятъ дружиний, но кой ще ни оздрави насъ, че и утре не ще се случи такава пакостъ, кога солдашнитѣ волуме у насъ никога не сж представале? Ние молимъ да ни кажатъ: народа гледа и храни войска да го варди и лази ли, или да бий и убива синоветѣ му?

Турция като разподѣля изворитѣ си за изплащанье грамаднитѣ свои дългове, туряла на смѣтката и 100,000 лири отъ България. Разбира се, че това ще ѝ присѣдне; защото какъто е знайно, до като бѣха като насъ васални, Сърбия, съ 1 $\frac{1}{2}$ милионъ жители, плащаше всичкото 4,000 лири годишно, а Влашко съ 5 мил. жители даваше само *осемъ милиона*. И тжй, ако вземе да се смѣтне данъкътъ, когото трѣбува да плащамъ на Портата съразмѣрно съ нѣкогашний сръбски и влашки данъкъ, намъ се пада да давама нѣ по-вече отъ 5,000 лири. — (Споредъ „Порядокъ.“)

—Пишатъ до „Моск. Телег.“ изъ София: „ . . Руский дипломат. агентъ, г. Хитрово, се явява непосреденъ князовъ наставникъ. Тжй по питанъето за отдалеченье г. Ремлингена отъ минист. постъ и за назначенье на мѣстото му Начевича,

князътъ приелъ наставленье до сущъ за него неприятно. Съ една речъ, какъто либералната партия, така и консервативната сега се напълно убедиха, че сждбата на България за напредъ ще се държи отъ руската дипломация, и по следствье на това първата изъ тѣхъ постоянно се сближава съ руск. дипломат. агентство, а втората (консервативната) стигнала до това, че разкжсала всѣка свръзка съ него, а сега всичкитѣ ѝ залѣгания сж насочени къмъ туй—да се сближи съ австрийский агентъ. Очевидно, „кликата“ консерватори, която винаги преследува своитѣ лични ползи, въ ущербъ ползитѣ за страната, намисля нѣкаква тайна интрига.— На 6 Дек. въ София, веледствие приеманъето Начевичево тайно писмо отъ австрийский агентъ, въ неговата кжща станало извънредно засѣданье отъ всичкитѣ налице членове отъ консерват. партия, въ което единъ отъ членовѣтѣ, главний секрет. при минист. за финанц., бесарабецътъ Парушевъ, произнесълъ речъ, отъ която, сѣкамъ, у всѣки честенъ патриотъ би настржхнале космитѣ по главата. Азъ привеждамъ тукъ кратко резюме отъ произнесената речъ.— „Г-да, казалъ той, като се обърна къмъ събранъето, най-подиръ трѣбува да престанемъ да се церемонимъ съ Руситѣ, които ни бѣха потрѣбни само до едно време, за достигванье нашата омисль. Но веднажъ цельта постигната ние веке немама нищо общо съ тѣхъ, и за напредъ тѣ нѣ само че не ни сж потрѣбни, ами и, какъто сж ни доказале обстоятелствата презъ сетньо време, тѣ сж ни вредни. Ремлингенъ запрѣ редакторътъ на нашата газета и ни нарече австрийци; руск. диплом. агентъ, г. Хитрово, на князово представленье да отдалечи Ремлингена, даде отрицателенъ ответъ. Очевидно, г-да, да смѣтама ние за поддръжка отъ Русия за напредъ не бива, и ние трѣбува да прибѣгнемъ къмъ съдѣйствьето отъ Австрия, която има въ Бѣлг. свои интереси; ние не бива да се спремъ предъ нищо за *отволзанье нашето унижено самолюбье*. Право, князътъ е ви-

наги съ насъ, но той е несамостоятеленъ. Въ случай неволя, г-да, ние трѣбува да допуснемъ дору и крайностъ—да се оближимъ съ либералната партия за взаимни дѣйствиа срещу Русия. Какво можемъ да очѣкуваме ние отъ Русия? Русия е страна на nihilизмътъ и на историческото робство, и ние не можемъ очѣкува отъ нея нѣщо по-добро, отъ туй което има въ нея.“ Тая речъ би посрепната съ живи ржкоп. —Сближенъето либералната партия съ руск. дипл. агентъ отъ день на день става все по-вече и по-вече вебелѣжно. Така г. Хитрово се помири съ г. Цанкова. . . . —По поводъ на тия нови палаври отъ нашитѣ „почтени“ консерватори и за тѣхната австрийска убийствена за народа ни политика, която еж фанале, споредъ думитѣ имъ, за „отволчанъе униженото имъ самолюбъе“, въ единъ отъ по-скорошнитѣ свои бройове уважаемий „Московски Телеграфъ“ пише една хубава уводна статья. Отъ неманъе мѣсто въ тойзи ни брой ние ще я напечатати въ приличното й мѣсто у бройтъ ни дето иде.

—Вжтре въ нѣколко време властитѣ въ Македония еж затвориле четире български училища—едно въ Съръ, друго въ Струмица, още въ Мелникъ и у Петричъ. („З“.)

—„Филипуполисъ“ се научилъ, че мѣстата на тримата членове отъ върх. еждъ, г. г. Бурмовъ, Моравеновъ и Михайловски, които се назначиха за членове отъ държ. съветъ. щѣле да се валовятъ отъ г. г. И. Цанова, М. Зографски и Д. Цанковъ.

—Синода си свършилъ дѣлата и на 16 Дек. се затворилъ. При другитѣ, той отредилъ и една комисия за преглежданъе и одобренъе богослужебни книги, учебн. по законъ Божий и веичкитѣ книги съ духовно-нравственно съдържанъе. Синода искалъ още и свещеницитѣ да се плащатъ отъ правителството: градекиитѣ свещ. щѣли да взематъ по 1200 лева, а селскитѣ по 850, освенъ другитѣ доходи.

—До виенската „Пресса“ явяватъ отъ

Руссе. че наскоро въ София при вратата на минист. за вжтр. раб. билъ залепенъ афишъ съ това съдържанъе: „Баттенбергъ, бжди увѣренъ че отъ държавний превратъ ще пострадашъ най-много ти. Консерваторъ отъ народното събрание въ Свищовъ.“ — Тая новина какъто я купихми т.жй и я продавами.

— Въ 23-24 бр. отъ в. „Независимостъ“, у прегледа за мин. година се съдържатъ много хубави работи. Намъ е жалъ, че поради малкото мѣсто въ нашии листъ, ние не можемъ да помѣтимъ нищичко отъ тоя хубавъ прегледъ.

— Въ Сливенъ почналъ да излиза окръжний вѣстникъ, за когото главний сливенский съветъ бѣше отредилъ 500 лири. Името на вѣстника било „Светникъ“: той щѣлъ да излиза веднажъ презъ недѣлята. Годишната му цена 2 рубли. За зла честъ, ние още не сме видѣле тоя вѣстникъ. Желаетъ на „Светникъ“ дълъгъ животъ и добри преднини.

— Отъ София явяватъ, че срещу Коледа Българитѣ отъ столицата направиле живо заявленъе срещу владиката си Мелетия, когото не искале да имъ служи за празницитѣ.

— В. „Селянинъ“ увѣрява, че правенъето нашитѣ желѣзници не щѣло да се даде на никакви Еврее—Гинцбурговци и Поляковци—а щѣло да ги направи само правителството.

— Отъ с. Разманлие (пловдивско) пишатъ до в. „Славянинъ“, че училището тамъ е добре наредено: има 180 ученици и ученички съ два учителя и една учителка. Ученицитѣ си отвориле дружество, съ име „Развитъе“, въ което веѣка ежбота следъ пладне имало сказки, прочитанъе книги и вѣстници. Дружеството приемало нѣколко вѣстника.

— Разградското училищ. настоятелство отправя едно отворено писмо (виж. „Слав.“ бр. 28) до учителтъ г. П. Ковачевъ въ Разградъ, въ което писмо обявява предъ свѣта, че не ще веке последняго за учителъ, защото кога четѣлъ „Спаси Господи“ не казувалъ „победи

князу нашему“, а „народу нашему.“ — Ето какво ще каже патриоти настоятели.

— До „Славниинъ“ пишатъ изъ София, че кога князътъ предложилъ г. Балабанову да вземе предсѣдничеството въ държ. съветъ н. м. отфжрилиъ, като казвалъ, че България сега е по-дезорганизирана отколкото до 27 Апр. и че ако работитѣ продължавале все така, щѣла да избухне страшна катастрофа. На другий день г. Балабановъ предложилъ князу, че за избѣгване такова нѣщо било потрѣбно: 1-во) Да се състави министерство отъ двата лагера, подъ предсѣдничеството г. Дриново, 2-о) да се поднови конституцията, 3-о) да се повика, до 4 мес. нар. събр., дето да се предложи измѣненіе конституцията, 4-о) да се даде на печата най-голяма свобода отъ сега, и смѣсто държ. съв. да се уреди законодавна комисия. На това княза отговорилъ: *ще поразмисля.*

Тулча, 29 Декемвр. 1881. — (Дописка до в. „Братство“.) — Познато ви е, че въ календарътъ си за 1882 год., издаденъ отъ нашето читалище, г. Н. Живковъ, градскій на училищентъ директоръ, споменуваше нѣкоя дума и за тукашнитѣ чорбаджие. Тия чорбаджие колкото асла мразѣха г. Живкова, въ тоя случай тѣхната умраза се удвои и търѣха прилика да го отстранятъ отъ училището. Ала размислили тѣ по-здраво, и намислили, че ако го отстранятъ отъ училището и остане пакъ въ Тулча, той все ще имъ пречи, и за това счетоха за по-добре да употрѣбятъ вехтиятъ си занаятъ, за който сж получили и рутбета съ дипломи отъ турекото правителство. И тѣй тѣхна милость отиватъ и наклеветяватъ г. Живкова при властѣта, като го препоръчале за бунтовникъ, който е дошелъ отъ България да възбунтува Българитѣ въ Добруджа, и др. такива. Основано връзъ тия думи отъ „почтенитѣ първенци“, правителството преди две недѣли нѣщо, безъ да сжди наклеветениитѣ, взема, та ноше,

подъ стража, безъ да знае никой, го изпраца за-граница, въ България. Сега упоени отъ тази си победа, юнацитѣ на тая подлостъ тържествуватъ; ала вѣрувамъ, че това ще имъ излѣве солено. — За сега имаме извѣстие, че г. Живковъ билъ въ Шуменъ.

(Б. отъ уредн. — Следъ коледни празници, г. Н. Живковъ пристигна живо и здраво и въ града ни. Споредъ какъто разбрахми за тая постъпка на ромжескитѣ власти съ господство му, тя била подкладена най-више отъ Димитраки бея, подиръ когото се е повелъ и префекта, а последний повлекълъ и министерството. Г. Живковъ билъ наковладенъ, че дошелъ въ Добруджа да вдига Българетѣ на бунтъ; а за доказателство прилѣе заявленіята на българ. села, срещу затваряне отъ правителството школитѣ и пждене учителитѣ имъ, които заявления ставаха тъкмо въ време на г. Живковото пребиване въ Тулча, и други още такива съображения. Полицията и властитѣ, при заточването Г-на Живкова, пипале твърде тактично и мълчишката, тѣй-като наздраво се боѣле да не стане нѣкакъвъ бунтъ въ града, защото дору следувале обясненіята между него и префекта около 600 души граждани се обзаложили предъ правителството за несъмнителността на учителя си. — Кога веке заточений билъ отстраненъ, гражданетѣ избрали отъ помежду си пратеници, които тутакси проводиле въ Букурещъ да протестиратъ. Пратеницитѣ сж още въ влашката столица, за кадето преди нѣколко дни бѣше замивалъ отъ тукъ и самъ г. Живковъ. Какъвъ край ще вземе това питанье любопитно е да се знае; увѣряватъ, че нашето правителство се потаяло въ тая работа, което е нѣ малко за осжждане отъ нѣгова страна. Ние сѣками, че е крайно време веке да се назначи за въ Тулча български консулъ, защото кой знае дали не може сполети такава беда и други нѣкой български подданикъ, каквито въ Тулча има доволно. Колкото за станалото дѣло — наистина срамъ и за ромжескитѣ

власти да го сторятъ, но още по срамно и гнусно е за тулчанскитѣ чорбаджие съ главатаря си Димитраки Бей, които сж станале причина за него.)

Руссе, 10 Яннуария 1882.—(Дописка до в. „Братство“.) — Като ученикъ отъ тукашната реалка до оназъ година, азъ твърдѣ са интересувамъ за нейний ходъ и сега, и често разпитувамъ приятелитѣ си ученици отъ това училище за какъ отиватъ работитѣ въ него днесъ. Научихъ нѣкои нѣща, които, струва ми се, не е але и да се публикуватъ.

Отъ около преди 15 год. насамъ при тукашното главно училище всѣкога е имало ученическо дружество. Презъ политическитѣ бжркотии само то, заедно съ училището, бѣше престанало да сжществува. Следъ отново започване преданията въ училището и когато се направи реално, въ време директоруванъето г. Маврово, по неговото настояване и по желанъето на ученицитѣ, тъкмеше се това дружество да се възобнови. Остави г. Мавровъ училището, и при новий учителский съставъ, затаиха нѣколко време ученицитѣ желанъето си за това, то дору до тазгодишнитѣ коледни ваканции.

Щомъ тия ваканции настжиха и ученицитѣ наздравно намислиха и залѣгнаха за осжществене отдавнашната си мисль. Тѣ направиха нѣколко събрания, решиха съставянъето дружеството си, което и нарекоха „Плодъ“; написаха си и устава, поржчели си бѣха и печатъ, и всичко реке бѣше готово. Проектираното дружество имаше за омисль взаимно осжвършенствуване членоветѣ си и помагане беднитѣ отъ другаритѣ си ученици отъ реалката. Презъ туй време учителитѣ, както и директорътъ, се омълчаваха.

Въ града ни отдавна сжществува обичай, ученическото дружество, придружено съ учителитѣ, да ходи по Сурвакъе да поздравява по-личнитѣ граждани, въ който случай ученицитѣ изгѣваха пѣсни. Така дружеството сбираше доволно пари, които употрѣбываше за целитѣ си; дору отъ предишнитѣ дружества и до сега има до-

волно учебни физически, химически, геометрически и минералогически пособия. Новосъставеното дружество и то бѣше решило да стори това за нова година. Но кога вече била готова и пѣсенъта, и дружеството се радуваше, че ще добие нѣщо пари, директорътъ на реалката г. Ив. Мариновъ обявилъ съ всичкийтъ си директорски авторитетъ, че да се било ходело така по поздравяване (по неговото мнение) било неприлично: запрети ходенъето, забрани и съставянъето дружество. И тжй дружеството отъ ученицитѣ изъ тукашната реалка, благодарене на голѣмата „деликатность“ на г. директора се затвори, и всичкитѣ ученици сж смаани отъ постжжката му.

Това като разбрахъ, като научихъ и други нѣкои още работи, азъ дойдохъ до заключение, че както директорътъ така и голѣмъ дѣлъ отъ тазгодишното учителско тѣло, сж залѣгнале само за едно нѣщо — да затжпяватъ ученицитѣ, а до суцъ нѣ да ги развиватъ. Не заключавамъ авъ само отъ яничерликътъ относително ученич. дружество. „—“ Отнеми, казватъ ученицитѣ, г-на Карлъ Милде, Чехъ, учителъ по природн. науки, по начертат. геометрия, и по живописътъ за въ V класъ, отнеми г. Вартоломея Робертвичъ, французский учителъ и г. Колара, Чехъ, учителътъ по химията и по живопись въ по-долнитѣ классове, отнеми тия, говорятъ ученицитѣ, и ние оставами безъ учители; остатъка сж така држинати, лениви и невѣжи, щото човекъ се отчаюва да учи при тѣхъ. И ученицитѣ говорятъ за темнитѣ опредѣления математическитѣ „истини“ отъ университетътъ г. Маринова, който се прѣскалъ отъ ядъ и зависть, кога виждалъ, че ученицитѣ по-проумѣватъ на математиката отъ Чеха г. Милде, отколкото нему; говорятъ тѣ за неговитѣ политически и морални „доктрини“, които доктрини той разправялъ въ твърде затжпувателенъ смисль. Подире говорятъ за г. Сокурова, че не си знаалъ предметитѣ, а преготвялъ на пр. урокътъ по физиката *Гано*, която се преподава въ V класъ,

въ класа, т. е. тогава кога изпитувалъ ученицитѣ и слушалъ отъ тѣхъ що се говори вътре въ урока. За г. Петкова, отъ когото много очѣкувале, говорятъ, не лошо, не добре. А за нѣкого си Недѣлчева казуватъ, че той предавалъ на ученицитѣ си «отъ тукъ до тукъ» по книга, *по старому*.

—Нѣ тжй сж, говорятъ ученицитѣ, г. Милде, г. Ребортовичъ и г. Кѣларъ. Първий, научилъ хубаво и чисто български, предава предмѣтитѣ си ясно, тихо и пространно, тжй щото само отъ разказъ урока бива наученъ. — За вторийтъ казуватъ, че вътре въ 4 месеца можилъ да отведе ученицитѣ много напредъ по французски; а онасъ година ние, при г. Сокурова, презъ цѣла година држиканье, не можехми да се научимъ не какъ да произнасями даже буквитѣ добре. Сжщо и за г. Кѣлара казуватъ, че доста добре говорѣлъ български и ясно разказувалъ своитѣ предмѣти.

Ученицитѣ, като се виждатъ въ това несвършено добро положение, — добро отъ една страна, а нѣ добро отъ по-голѣмата, съ въздишка споменуватъ учителството и директорството на г. Маврова, какъто и преданията на самийтъ г. Христофорова, който преди да се забжрка въ политическитѣ интриги, бѣше превъсходенъ преподавателъ и разуменъ учителъ. И наистина г. Христофоровъ разказуваше историята като че ли е бивалъ при сжбитията, всичко излагаше добре и разправяше като сжщи историкъ; а поученията му бѣха разумни и прави. Жално, че той напустна тая толкова полезна учителека кариера, съ която би принесълъ огромни заслуги на младежта. Желателно би било той да остави «службата» и да стане пакъ учителъ!

За тукашната реалка имало би още да се пише, но азъ оставямъ да позанимая читателитѣ ви съ нея и другъ пжтъ.

Единъ бивши ученикъ.

(Б. отъ уредн. Отъ сърдце благодаримъ на младийтъ си приятелъ за съобщенията, които ни дава относително тукашната

реалка. Отистина не може човекъ да се начуди, какво е ималъ на умъ г. Мариновъ, като е забранилъ на ученицитѣ да си съставятъ едно толкосъ нужно дружество, кога веѣкаде такивато дружества се насърчаватъ поради нравственитѣ и вещественитѣ ползи що принасятъ тѣ на своитѣ членове. Ние молимъ г. директора да ни каже, ученицитѣ за харемни слуги и за лакее ли се учатъ, или се учатъ да станатъ добри и полезни граждани? ако е за последното не се разбира, защо тѣмъ да се забранява да се събиратъ и да говорятъ за предмѣтитѣ си, да се развиватъ и да могатъ да помагатъ на сиромашнитѣ си другаре. За другитѣ же криви работи, за които се говори въ тая дописка, ние отъ сърдце желяемъ тѣ да се оправятъ отъ надлѣжното мѣсто; а това оправянье може да стане, защото сега е вече късно, за идущата година. А повтарями: туй поправянье е най-желателно и нужно.)

Какво е извършилъ южно-българский народенъ съборъ, презъ последното си траянье.

Въ осмийтъ си брой, ние дадохми единъ кжсъ отчетъ за дѣлата, които южно-българский народенъ съборъ е извършилъ до крайтъ отъ Октомврия, презъ последното си траянье. Тукъ ние ще изброимъ, споредъ допискитѣ по вѣстницитѣ, какво той е извършилъ отъ то насетне.

Съборътъ решилъ щото за годината, що иде, членоветѣ отъ постоян. комитетъ, които сж и чиновници, да не получаватъ никакво възнаграждение. На 4 Ноем. отсекълъ да се отвори нова сждебна околия съ срѣдище въ Копривщица. На 11 се прие законопроектътъ за земеделческитѣ кредитни каси. Приеха се и два законопроекта зарадъ помощи за престарели или болничеви учители и зарадъ общата програма за началнитѣ училища, на 16 ноемвр. На 17 се одобри законъ за правата на сждилищата да отмиъняватъ нама-

ляването и замѣстването наказанията. На 23 се отѣжри (!) отчисленето сливненскиятъ председникъ при сждътъ, г. Ст. Стефанова, срещу който имаше много оплаквания. Прие се законътъ за областнитѣ реални гимназии, споредъ който тѣ ще бждатъ двѣ — едната въ Пловдивъ а другата въ Сливенъ; прие се въ тѣхъ да не бждатъ задължителни язицитѣ латински, грѣцки, турекийтъ и нѣмскиятъ. Въпреки горещото говоряне отъ по-вечето представители за смалене чиновническиятъ плати, законопроектътъ за това смалене се отѣжри, ужъ да не се дошло въ стълкновение съ г. областний управникъ, а работата е, че по-вечето представители сж чиновници, та имъ се твърде не приема такова нѣщо: туй станало на 25 Ноемвр. Но 27 и 28 една по едно се разби цѣлъ законопроектътъ за печата и правителството си го отѣгли назадъ, като видѣ, че различнитѣ ограничения свободата за печатътъ се отѣжрятъ отъ съборътъ.

На 1 Дек. съборътъ изказа недовѣрье къмъ началникътъ надъ управничеството войската, нѣкого-си капитана Мерсиани, и отреди да моли г. областний управникъ да го извади отъ служба. На 2 и 5, се осжди дирекцията за финансиитѣ зарадъ не точното и недобросѣвѣтното изгълнение своитѣ длъжности. На 7 се прие законъ за тарифата на сждебнитѣ мита. Г. директоръ за общитѣ сгради, попитанъ, обяви предъ съборътъ, че земеделското училище, за което презъ ланското траяне се реши да се отвори, е веке готово и оставало да се състави учителското тѣло. Все него денъ директорътъ за вжтрешнитѣ работи би попитанъ, защо извадилъ хасковскиятъ околенъ началникъ, г. Душенова, и съ туй не иска ли г. директоръ да покровителствува хасковскиятъ префектъ, за когото началникътъ обадилъ, че злоупотрѣбява; директорътъ призналъ че наистина първийтъ злоупотрѣбявалъ, но смѣсенъ билъ и вторийтъ въ злоупотрѣбенията. (Характерното въ това е, че г. Кръстьовичъ търпѣлъ тия работи и се

задоволилъ само да премѣсти г. Душенова, а признатий и отъ него злоупотрѣбителъ префектъ си останалъ на мѣстото. Ур). На 8 Дек. съборътъ изказа негодоване, за дето г. главний областенъ управникъ, като приелъ оставката на директора за финансиитѣ, взелъ та назначилъ за поддиректоръ и за привременъ директоръ на финанц. г. Ив. Х. Петрова, къмъ когото съборътъ немалъ до вѣрье. Таково сжщо негодоване се изказа на 9, и кога станало явно, че сега за поддиректоръ билъ назначенъ г. Ив. Караминковъ. Станале много огорчителни думи за г. обл. управникъ; подире се изгладиле. Презъ тия два дни се разискувалъ бюджета, стана и пакъ предложене за намамене чиновническиятъ плати. Отварянето втора камара при върховното сдилище се отѣжри; прие се и *сещеницитѣ веке да не идатъ въ сждовищата да закълмаватъ, а това да вършатъ сами сждитѣ*. На 10 се свърши разискуването бюджета; въ него цифрата за равноси презъ 82 — 83 год. вѣлизатъ тъкмо до 81, 525, 253, гроша, а прихода — 78, 795, 600 гро., излиза *недостигъ 2, 729, 653 гроша*. Съборътъ настоя за смалене чиновническиятъ плати съ по 5 и 10%. Следъ гласуване бюджета, за членове отъ областний училищенъ съветъ се избрале г-да Величковъ и Караджовъ.

Затварянето това траяне отъ южнобългаркий народенъ съборъ, което се извърши на 12 Декември, станало май тжжничко. Мислѣли дору, че князътъ не ще да го затвори лично. Но най подиръ, дошелъ и безъ никаква церемония безъ никакво сърдечно посрещане, прочете се словото за затварянето въ което се натякна на представницитѣ че сж се бавяле много при разискуването нѣкои маловажни питання. Презъ това траяне, отъ нѣкоито спречкувания, проиалѣла малко студенина между княза и събора; патриотизмътъ обаче и въ дветѣ страни ще изглади всичкото.

Правителствени наредби.

Съ указъ, № 1021, отъ 9 Декем., даватъ се 3000 лева помощъ г-ну Ковачеву (?!) за издаване „Българската Илюстрация“; а съ другъ указъ, № 1024, отъ съща дата, отпущатъ се и г-ну диакону Игнатию Рилский 1000 лева помощъ за издаванетоъ вѣстника си „Селянинъ.“ — Ние молимъ почтеното министерство да отпусне и намъ нѣколко хиляди лева, защото и по бедни сме отъ горнитѣ двама издаваче, а особено же отъ г. Ковачева, а па и претендирами, че и нашия вѣстникъ докарува за народа ни полза баремъ толко съ, колкото и помогнатитѣ горни два вѣстника на хиляди пѣти по-богатитѣ отъ насъ издаваче.

— Съ указъ, № 1047, отъ 16 Дек., отрежда се главното управление пощитѣ и телеграфитѣ да издава катамесечно отъ тая 1882 година «Сборникъ за телеграфитѣ и пощитѣ».

— Съ указъ, № 1037, отъ 12 Дек., се отрежда състава за първостепеннитѣ окр. сѣдовища да се уголѣми съ още по трима сѣдебни следователи, за второстепеннитѣ — съ по още двама такива и съ по двама пристава.

— Съ указъ, № 1035, отрежда се да се основе единъ вѣстникъ, въ който да се печататъ на турски правителственитѣ распорѣждания.

— Съ указъ, № 1023, отъ 9 Дек., даватъ се г. Н. Живкову 500 лева за напечатване изработенатъ отъ него читанка, подъ названиее „Бокий Свѣтъ“.

— Съ указъ, № 1063, отъ 18 Дек., допуща се, които отъ мясюманитѣ новобранци за 1881, 82, 83, не искатъ да служатъ въ войската да се откупватъ съ по 1000 лева (беделъ).

— Съ указъ, № 1059, отъ 22 Дек., отъ 1 Янн. отваря се т. г. въ Свищевъ, Севлиево и Търнъ по единъ второстеп. окр. сѣдъ, и при търновский апелат. сѣдъ се притуря още едно отдѣл. О търн. апел. сѣдъ ще се привържатъ севлиевский, търновский и пѣвненский окр. сѣдъ.

— Съ указъ, № 1077, отъ 31 Дек., назначаватъ се за въ дър. съветъ: председателъ г. Т. Икономовъ, подпредседателъ г. Д. Грековъ, членове по изборъ: г. г. Бурмовъ, Балабановъ, Н. Даскаловъ, Дриновъ, Йор. Теодоровъ, Евл. Георгиевъ, и членове по назначенье отъ княза: г. г. Г. Шоповъ, Михайловский, Тишевъ, Х. Мехмедъ-Али-ага.

— Съ указъ, № 1087, отъ 31 Дек. г. Григорий Д. Начевичъ се назначава министръ за вътрешнитѣ работи, вмѣсто г. подполк. Ремлингена, който, съ указъ, № 1077, съща дата, се увольнява.

Отъ чужбина.

Воспитач пише, че бѣлградскитѣ учители имале събирания, въ които съ разискувале наредбитѣ за „учителско сдружанье“, което ще се основе тая година. Мѣрния за това дружество били турени: подпомаганье и осъвършенствуванье членоветѣ и подпомаганье народното просветенье, а срѣдства съ: основанье учителски вѣстникъ, издаване и прѣсканье книги и основанье мѣстни учителски сборове.

— Въ Бѣлградъ станалъ вѣстникарски съборъ, който едногласно отсѣкълъ да се основе формаленъ вѣстникарски клубъ, по примѣрѣтъ на другитѣ такива дружества изъ Европа. Въ съборѣтъ биле всичкитѣ вѣстникари отъ вситѣ партии въ Сърбия и говориле и гледале се любезно и приятелски. Това е, казува Нар. освобождение, отъ който заемани тая новина, добъръ примѣръ да се види, какъ политическата разновидность не изключува взаимното обхождане и почитанье.

— Презъ последната избирашка борба въ Германия, у Берлинъ взимале най-живо участие въ агитацитѣ дору и бабитѣ, и децата. Момчета и момичета на 10-12 год. на тѣлпи обикаляле „довѣрнитѣ лица“ на социал-демократитѣ, ту като имъ помагала да раздаватъ избирателнитѣ записки по работницитѣ що идѣха, ту като отиваха, по тѣхна заповѣдъ, за сво-

итѣ брата, повнати, които по нѣкоя причина сж вакженѣле. Единъ приятель на дописника на „Порядокъ“ му разказвалъ, че тъкмо въ 12 часѣтъ. кога пуцале децата отъ школата, която била близо до квартирата му, отъ тамъ се изскачала цѣла тѣлапа девойчета — все деца на работници — съ сиромашки роклички и все съ дървени обуца на крачицата си, които тичале къмъ избирашкото мѣсто и въ единъ гласъ викале: „Избирайте Бебеля, избирайте Бебеля, Августа Бебеля“. А кръчмитѣ и ахчийницитѣ биле пѣлди съ баби, които подканятъ мжжетѣ, не даватъ имъ да се засѣдватъ, проважатъ ги да гласуватъ и всекому на изпрозодякъ казуватъ: „Гледай, не се бой, бжди вѣренъ на своитѣ“. — По другитѣ мѣста и децата и бабитѣ ходятъ и живо се мѣсятъ въ изборитѣ, а въ насъ не ходятъ ни мжжетѣ!

— Отъ Ноемврия насамъ Южна Далбация и Херцеговина сж на бунтъ. Възбунтуваха се въ първата Кривошиецитѣ, които не искаатъ да даватъ войска, а въ втората войвода Стоянъ Новаковичъ е дигналъ знамето за освобождение отъ чужда натисническа власть. Херцеговцитѣ сж се ударили съ австр. войски на нѣколко мѣста и отиватъ на помощъ на Кривошиецитѣ, които сжщо се биятъ.

— Въ Римъ се открилъ единъ голѣмъ заговоръ, който ималъ омисълъ да свали савойската династия и да прогласи Италия за република.

— При всичкитѣ неоставания, социалистическия конгресъ, който имаше да се събере миналата есенъ, се събра въ Куръ, у Швейцария, дето ималъ петъ засѣдания. Тукъ се сговориле рускитѣ социалисти да работатъ дружно съ полекитѣ. Идущето събрание щѣло да стане въ Паризъ.

— „Земля и Воля“, „Черный Передѣлъ“ и „Народная Воля“ — тритѣ най-дѣятелни руски партии, които се борятъ за подобрене положеньето на народа — и всека отъ които работѣше отдѣлно, наскоро се съединиле да работятъ заедно за осъществене своята програма. Тая сдружена пар-

тия е издала въ органа си „Народная Воля“ прокламация къмъ народа, която въ 12 точки иска такива реформи въ Русия:—1) Въместо безпредѣлната царска власть да се утвърди народна власть, т. е. да се тури управление отъ народни пратеници, които избере самъ народа и които може въ всеко време да повика подѣ отговоръ и да ги промѣни. —2.) Руската държава ще се подѣли и ще се управлява споредъ нѣравитѣ и обичаитѣ на самийтъ народъ, но всеки окръгъ ще бжде въ наговоръ съ всичкитѣ руски съюзе. Вътрешната, мѣстната управа ще бжде уредена споредъ потрѣбата на самото мѣсто и на народа; а общитѣ държавни работи ще върше съюзното управление и народний съборъ.—3.) На народитѣ, които съ сила сж покорени и присъединени о Русия, остава имъ се свободенъ изборъ да стжмятъ въ наговоръ съ руский съюзъ, или да се отдѣлятъ и да направятъ държава за себе си. Въ свободна земя не бива да има принуждение.—4.) Общинитѣ (селата, колибитѣ, градовцетѣ) и фабрицитѣ ще отичатъ сами своитѣ домашни работи въ своитѣ съборъ. Извършната сила ще бжде въ рѣцетѣ на почетени първенци.—5.) Всичката земя принадлежи на работний свѣтъ, като собственность, т. е. всеко землище ще се даде на общинитѣ или на отдѣлитѣ челяди, но само на ония, които ще обработватъ земята съ своя сиржка. Нисому не ще се да земя, ако самъ не може или не ще да я обработува; земитѣ ще се подѣлятъ така както народа—общинитѣ би искале.—6.) Всичкитѣ фабрики ставатъ имотъ на работницитѣ, които работятъ въ тѣхъ.—7.) Народнитѣ представители, които народътъ избере отъ само себе-си, ще издаватъ закони и наредби, по които ще се управляватъ фабрицитѣ, така щото тѣ да не сж прекеждливи за здравьето и живота на работника; тѣ ще отрездатъ, колко работници трѣбуватъ за фабрицитѣ, колко часа презъ деньтъ ще работятъ мжжетѣ, женитѣ, децата итнт.—8.) Всеки членъ отъ народа има право за гласуване въ

общинските и съюзническите работи, безъ да се гледа на състоянъето и годинитѣ му. Така сжщо всѣки може да бжде избранъ за пратеникъ и управачъ. — 9.) Всѣки Русинъ има право за свобода на съвѣстѣта, на вѣруванъето и може да изповѣдува вѣра каквато иска. Така сжщо всѣки има право за говоренъе, писанъе и проповѣдванъе, за сбиранъе и сдружаванъе, за съветуванъе и агитиранъе за изборитѣ и за разпространенъе своитѣ начала. — 10.) Всичкото обучение въ долнитѣ и горнитѣ школи е бесплатно и отворено за всичкитѣ и всѣкога. — 11.) Сегашната постоянна войска ще се замѣни съ народна отбрана, но тая народна отбрана, ще изучава войнишкото упражненъе при общината си въ отредени дни презъ годината, като не правятъ никаква вреда на своята работа, на своето заниманъе. Тя може да бжде повикана подъ оржжъе, въ бой, само въ ония случаи, кога предписува закона. — 12.) Ще се основе една *държавна банка*, съ клонове, които трѣбува да се основатъ въ всѣкой градъ и градецъ по Русия, които ще служатъ за поддържанъе и съгражданъе фабрики, земледѣльето и всѣко *индустриално* предприетъе; и които освенъ това ще подпомагатъ знаятвенната и научна дѣятелностъ итнт. — Партията се надѣва така за скорошно подобренъе народното положенъе и като иска отъ градскитѣ и фабричнитѣ работници да се съединятъ съ земледѣлцитѣ за взаимно работенъе за тая цѣль, призовава ги съ обржжена ржка да се борятъ за тия правдини, ако властителитѣ не имъ ги гарантиратъ сами скоро. (Р. 3)

Политическа Хроника.

По външната чуждестранна политика мищо особено: Разпратя между Австрия и Влашко се потѣкми. Въ Египетъ, на 14 Дек., подкралтъ отвори първото египетско народно събранъе. У Виена станало голѣмъ съветъ, въ който се разсжди какво да се прави съ възстанъето

въ Херцеговина и въ Бока Которска, и се отсекло да се проведатъ 20,000 души войска за потѣкмуванъето му. Турекитѣ пратеници, що занесоха императору Вилхелму, султановитѣ подарки и стѣкмили съюзѣтъ, на връщанъе отбили се и въ Виена, дето импер. Францъ Йосифъ на 16 Дек. ги приелъ твърде „ласкаво“: въ Турция радостъ и възхищенъе; отъ голѣма радостъ всичко се крие, а „само глухитѣ на чуха.“

ДОНКА.

(Разказъ изъ народний ни животъ.)

(Продълженъе отъ 8-й бр. в свършекъ.)

V.

Русчукъ.

Бѣлий Дунавъ тихо та величественно влече масивнитѣ си води. Гордъ отъ своята голѣмина, голѣмливъ отъ хубостѣта си, той, като да се опира на своята сждба, едвамъ-едвамъ върви къмъ ненаситнитѣ онзи провалъ, който стотини, а може и хиледи векове е гълталъ неговата хубостъ и величъе, неговата красота. — Не тжжи, милий Дунаве! стотини векове покорство подъ сждбата ти, хиледи години жертвуванъе твоитѣ хубости, не е повредило не голѣмината, не красотата на лицето ти, нето пжкъ твоето величъе: все си хубавъ ти, кога се разяришъ, и сега ти буйно вдигашъ своитѣ страшни вълни, както ги вдигаше отъ забравени времена напредъ; и сега ти бивашъ ту като небето синъ, гладъкъ и бистъръ, ту мжтенъ, мраченъ и сърдитъ. . . . А малката речица Ломъ, бжрва, ва да се съедини и смѣси по-скоро въ гордостѣта на голѣмия си побратимъ, туку що при неговото лѣгло, разклонила се въ два клона, буйно, буйно тече.

Накацале въвъ брѣговетѣ що се въздигатъ край тая малка речица и край тоя великанъ — Дунавъ и надвесени тжж надъ тѣхъ, хиледи кжщи и кжщици сѣкашъ ва да се любуватъ отъ гледката на тия хубави реки, стоятъ обърнати насре-

ще имъ; а други хиледи още все ужъ за да се любуватъ, като не имъ се паднало мѣсто напредъ, една по една, разположиле се задъ първитѣ, стоятъ и тѣ, доволни че и они взематъ смѣса въ това сборище отъ любовачи на хубавото и величественното. Кжща подиръ кжща, редъ подиръ редъ, и тия кжщи и тѣхни редове, отишле та се не видѣле изъ дългото равнище, което се наслало задъ брѣговетѣ,—а Дунавъ и Ломъ сж вече скрити за тѣхъ. Това е Русчукъ.

И разпрострѣнъ тѣй въ това равнище, що зафаща отъ брѣговетѣ и свършва навжтре до редъ стрѣмни баире, които сѣкашъ природата е създадала за да приготви отъ тѣхъ, още единъ великолѣпенъ наикитъ за града, съ пространнитѣ лозя, що красятъ челото му съ приятна зеленина, Русчукъ се е разположилъ като по дланъ.

А и самъ цѣлъ опасанъ, като вмѣсто сѣ ограда,—сѣсъ широчекъ прорѣзъ обкопъ въ цѣлината, прилича на градина, обрасната съ хиледи дървета, презъ които ничатъ безчетъ кжщни бѣли димници, та приготвятъ за около една твърде приятна пѣстрина. Тукъ-тамъ, по нейде се сѣзиратъ или по отдѣлни или купъ кжщя, които като успѣли да достигнатъ а че и да разминатъ върховетѣ отъ дърветата, що ги обсаждатъ отоколо, гордо стоятъ, сѣкашъ да се присмиватъ на многобройнитѣ си по-малки околни сѣсѣди, които едвамъ се сѣзиратъ отъ овошкитѣ, що сж ги обвили съ своите гжети зелени клонъе.

Веселъ, приятенъ градъ е Русчукъ.

Веселъ и приятенъ. А колко ли хиледи злочести се криватъ въ него!

Тукъ загина Донкиний милъ татко.

И наша злочеста Донка е тукъ.

Не е дошла тя че нема какъ и каде инакъ да се прехрани, тя — сирота—и въ село можѣше да стане ратакиня, можѣше и въ другъ градъ да иде. Въ Русее я доведе нейната гореща обичъ къмъ горкиятъ ѝ бащица. Тя дойде тукъ да го гледа, да го равтушава, — да крепи живота му и да му дава добри надѣжби.

Но де? Достѣпна ли е вратата на затворѣтъ, за една слаба, нѣжна и хубава девица? И ако бѣше достѣпенъ можѣше ли тя нѣ да сѣди постоянно при татка си, а само да походва на день, презъ день или поне въ недѣлята веднажъ, да го навижда и да засладява чернитѣ и горчивитѣ му затворнически дни? Та Донка бѣше слугиня. Господаретѣ не пушатъ да ходи тя, па макаръ за да вижда баща си. Предъ нейнитѣ господаре, той се считаше лопевъ човекъ, злодѣецъ, затворенъ не токо-тѣй. По милостиви господаре тя не могла да наиде. Па и има ли нѣкаде таквисъ?

Видя тя два пжти въ Русее татка си и на третий пжтъ видѣ мъртвото му тѣло, огааналото му лице и навеки затворенитѣ му очи. Видѣ и изпроводи го тя до гробѣтъ.

Изпроводи го самичка. И нейниятъ плачъ можеха да чуватъ само мъртвитѣ въ своитѣ гробове, попѣтъ, който на-две на-три отъ нейний бащица и гробарѣтъ, що зарови останкитѣ му.

Татко ѝ умрѣ, а Донка оставаше въ Русее.

Защо?

Братята ѝ кога се раздѣлиха отъ нея не ѝ рекоха да ги чѣка тукъ, та до нѣкога да се видятъ, да сбератъ домъ и да се направятъ честити. Драганчо не посмѣи и да я цѣлуни, макаръ и погледа му да говорѣше:—„Твой съмъ или ничий.“

Ранна слана попари хубавото това цѣѣте и Донка на 18 години веке не осещаше, че живее, не осещаше—все едно че не искаше да живее. И оставаше въ Русее, само за едно, негли само за да може да остава и своитѣ останки при родителескитѣ си.

Защо тя искаше да умре и да гние при татка си, а нѣ при майка си? Такива питання решаватъ само нежнитѣ сърдца.—Татко и тѣгли по-вече.

И слугува, и робува Донка на своята кокона и на свойтъ чорбаджий; и тласкана, и бита и цевувана тя тѣрпя. Крея, сѣхна и умрѣ. И мъртва, тя бѣше все тѣй хубава.

На смъртта ѝ баба Рада ѝ запали вошеничка.

* * *

Нощ. Яснийтъ месецъ плуваше по небето и озаряваше земята съ бледната си светлина. Владяеше тържественна тишина.

Въ русчужкитѣ гробища, на една страна, раздѣлено, дето лѣжатъ затжпкани, и безъ кръстове гробовѣтъ съ коститѣ и прахѣтъ на 30, а може, и по-вече обесени — убити бунтовници, и на мѣстото дето почитаватъ „проститѣ смъртни“, до единъ поновичекъ гробъ се виждатъ три сѣнки. Това сж Драганъ, Донкиний годеникъ, и Генчу и Миньо, нейнитѣ братя. Месечната светлина се отражава по-лицата имъ, но които се търкаляхъ съзи. На гробѣтъ се лъщѣха три ножа сложени кръстато, по които се чернеяха петна кръвь.

Отмѣстиха си.

Но Донка гние въ гроба. Гние безъ време.

Колко! колко така на сила, безъ време гниятъ въ черната земя! . . .

КНИЖНИНА.

Градина, шестътъ книжки — 1-ва, 2-ра, 3-та, 4-та, 5-та и 6-та — на едно Градинаръ Илия Р. Блъсковъ, Варна Печатница на Р. И Блъсковъ. 1887. Цена 1½ франкъ —

Съ временни книжки за прочитанье на сѣкиго. Книжка II. Теменуга, съ приложение на стари българ. обичаи, нѣвени, гатанки и проч. събрани отъ источ. страна на Княжеството. Урежда Ил. Р. Блъсковъ. Варна. Печатницата на Р. И. Блъсковъ 1881. Цена 80 стотинки. — Г-нъ И. Блъсковъ, въ неуморното и патриотическото си залѣганье да развива вкусѣтъ за прочитанье у народа ни, решилъ е сегисъ-тогисъ да издава редъ книжки, съ съдържанье колкото равнообразно, толкосъ и полезно и популярно. По-напредъ той издаде *Минзухаръ*, и сега — горнята. — Въ нѣ-

кои намъ сродни или несродни народи, да речемъ, за показъ, въ Русия често се явяватъ такива литературни звезди, които ужъ за да развиватъ въ гъркийтъ народъ вкусѣтъ за прочитанье и да го просвѣщаватъ, щедро, та немилостиво го надаряватъ съ всевъзможнитѣ баснословия и небивалици, които затжпватъ и пълнятъ ума на простийтъ читателъ с суевѣрия. Такива „благородни“ произведения, за примѣръ сж: „Князь серебряный“, „Какъ (такой то) солдатъ спасъ царя Петра отъ погибели, „Какъ атаманъ (такой-то) побѣдилъ амѣвѣ“, и безъ брой други, отъ които ние поради грамадното имъ множество и разнообразие, не се наемами да изредимъ нето стотнийтъ дѣлъ. — Било е а до нейде и днесъ е време, дето и нашата публика се „одождава“, съ различни Митаретва. Халими, Душици, Вавилонски Княгини и тути кванти книжевни гюбрета; но трудове, каквито сж тия отъ г. Блъскова, твърде на кжсо спречиха пжтътъ на тия затжпливи произведения и запавиха и паятъ народа ни отъ прилепчивостята на всевъзможнитѣ суевѣрия, лжи и глупави фантазии, които прѣскатъ лошитѣ и несмисленитѣ книги. Ако тукущо излѣзлийтъ отъ школата младежъ, ако еснафѣтъ и селянитѣ четатъ книги като г-нъ Блъсковитѣ, ние скоро ще видимъ народа си още по-много уменъ, още по-положителенъ и по-добре развитъ. Ето защо съ радостъ ние посрещами трудовѣтъ на тоя народенъ списувачъ, комуто отъ сърдце желаемъ добри преднини въ книжовнитѣ му предприятия.

— *Историческо ОТЕЧЕСТВОВѢДЕНИЕ* за употрѣбление съ IV отдѣленье съ първоначалнитѣ ни народни училища. Събралъ отъ историитѣ на Дриновъ, Иречекъ, Войниковъ и други М. Б. Сеизовъ. Търново, книгопродавницата Тодоровъ, Недѣлковичъ & Др. 1881. — Тоя учебникъ по историята, единчекъ за нашитѣ основни школи е доста добре нагласенъ. Ние се надѣемъ, че г. Сеизовъ ще се погрижи за второ издание да го осъвършенствува още по-вече.

— **Цимбелинъ**, трагедия въ петъ дѣйствія отъ Шекспира. Прѣведе отъ руски и издаде Кр. Н. Златоустова. Първо издание. Варна, печатницата на Р. И. Блъсковъ 1881. Цѣна 1 левъ и 40 стот.— Въ камарата преводи, съ които е наспорена и наспорява нашата книжнина, намъ всекога е бивало драго колчимъ видимъ нѣщо, което да показува, че преводача е знаилъ да отбере отъ кого и какво да преведе за да ни даде да се ползуваме или полезно да се забавляваме съ неговото посрѣдственно проиведенье. За зла честь въ нашата преводна белетристика нѣ хубавички нѣща само може да намѣри човекъ, — хората въ насъ превеждатъ каквото имъ се мѣрне, каквото имъ падне подъ ржка. — Че еди-какъвъ-си „трудъ“ билъ сакатъ, лошавъ, осжденъ отъ критиката или дору непогледнатъ отъ нея, защото не си чини това; туй „патриотитѣ“ и „ученитѣ“ наши по-вече преводаче не сж вземале въ обзиръ — „книга да е, казуватъ тѣ, че какво ще;“ и така нашата книжнина наспорява-ли-наспорява; и хората четатъ-ли-четатъ, и се образуватъ! — Въ туй жалко положенье на нашата книжнина, ние си малко поотволихми като видѣхми горнийтъ преводъ отъ дѣлата на славнийтъ класически английски списатекъ Шекспира, който струва ни се, досущъ съвсемъ малко е познатъ на българскитѣ „отъ срѣдня ржка“ четци, на които ние най-вше продаваме своитѣ печатани преводни трудове. — Въ **Цимбелинъ** пълнъ съ поучливостъ, каквито сж всичкитѣ шекспирови дѣла, се характеризира, съпржжеската вѣрностъ на женитѣ. При всичко че преводътъ е направенъ отъ рускийтъ преводъ, хубостъта на шекспировий стилъ е запазенъ съ всичкитѣ му тънкости; а и языкътъ въ превода е твърде хубавъ и гладкъ, което показува че г-жа Златоустова не е превеждала туку тжй — или за да се прослави, като писателка, или за да спечели пари, съ каквито претенции въобще излизатъ въ книжковното поле по-многого наши преводачи. — Ние поздравяваме съ сполучливостъта въ

превода г-жа Кр. Н. Златоустова, и препоржчяваме превода ѝ на нашата публика.

— **Юнашкитѣ идовизи на рускитѣ доброволци съ Сърбия, звѣрствата на башибозуцитѣ и пророчество за паданъето на Цариградъ**. Преведе отъ руски Д. Х. Бръзцовъ. Издава М. Ивановъ Сливенъ, печатница на в. „Българско Знаме.“ 1881. Цена 2 гроша. — Тая книжка разправя на кжсо най-много за разнитѣ волуме на башибозуцитѣ презъ възетанията въ нашенско, въ Босна и Херцеговина; съдържа разкази за паданъето на Цариградъ и за доблеститѣ на рускитѣ доброволци въ Сърбия. — Книжка не безинтересна.

— **Календаръ Хитъръ Петъръ за година 1882**. Написалъ Р. И. Блъсковъ. Година II. Варна, печатницата на „Наставникъ“. Цена 30 стотинки. — Г-нъ Р. И. Блъсковъ и на старини не се оставя да работи връзъ книжнината. Календарчето **Хитъръ Петъръ**, освенъ месечитѣ другото му съдържанье е до сущъ сатирическо, та отъ това заедно съ забавността си било би и доста полезно. Сатиритѣ въ него сж остроумни и твърде шеговити.

ИЗВѢСТЪЕ.

Хотелъ „СВИЦОВЪ.“

въ Русчукъ, Търговска гостоприемница.

Съ най-чисти спални, най-добра прислуга и най-економична. Препоржчва се на всички пжтници, които обичатъ чистотата, економията и целомждрието.

1 (—4—) 3